

INARI

TOIMINTASUUNNITELMA

1.8.2026 – 31.7.2027

KIRJASTO

KIRJASTON TOIMINTASUUNNITELMA

Toiminta-ajatus

Kirjasto on helposti saavutettava kunnan sivistys- ja kulttuurilaitos, joka pyrkii tavoittamaan kaikki kuntalaiset. Se on matalan kynnyksen yhteisöllinen kohtaamispaikka ja erilaisten kulttuuritapahtumien esteetön keskus. Kirjasto edistää aktiivisesti monilukutaitoa ja kirjallisuuden harrastusta. Joustavana oppimisympäristönä kirjasto tukee elinikäistä oppimista tarjoamiensa etäopiskelu- ja etätyöskentelymahdollisuuksien kautta. Perinteisten aineistojen ja palveluiden ohella kirjasto tarjoaa monipuolisia verkkoaineistoja ja -palveluja. Kattavalla tarjonnallaan kirjasto edistää sivistystä ja aktiivista kansalaisuutta, mikä lisää luottamusta ja hyvinvointia Inarin kunnassa ja koko yhteiskunnassa.

Tehtävät

Kirjaston toimintaa ohjaa kirjastolaki (29.12.2016/1492) ja Inarin kirjastossa toteutamme lakiin kirjattuja tehtäviä. Kunnan strategian mukaisesti myös kirjaston arvot ovat yhteisöllisyys, vastuullisuus, rohkeus ja paikallisuus. Kirjasto tarjoaa asiantuntevaa asiakas- ja tietopalvelua sekä tilojen aukiolokäyttöä laajentavaa, laajaa omatoimiaikaa. Lukemisharrastusta, monilukutaitoa, yhteiskunnallista osallisuutta, harrastamista ja kulttuurin kokemista edistetään opastus- ja opetuspalveluiden sekä tapahtumien avulla. Kirjasto ylläpitää uudistuvaa kokoelmaa, johon kuuluu perinteisiä aineistoja, verkkoaineistoja sekä näihin liittyviä palveluita.

Kaikilla on oikeus kirjastopalveluihin. Asiakaslähtöisyyden avaintekijöitä ovat kirjastopalvelujen esteettömyys, saavutettavuus ja vuorovaikutteisuus. Kirjaston kokoelmia ja palveluita kehitetään vuosittain koko henkilöstön toimesta.

Inarin kirjaston tavoitteet on päivitetty vuoden 2025 alussa. Kirjasto tulee jatkamaan asettamiensa tavoitteiden toteuttamista vuoden 2027 aikana. Inarin kunnan strategian painopistealueista saamelaisuus sekä hyvä elämä näkyvät kirjaston tavoitteissa. Kirjastossa strategian toiminnallisena tavoitteena on ylläpitää ja edistää saamenkielistä kirjallisuutta kaikilla kolmella saamen kielillä. Lisäksi lapsille ja nuorille pyritään tarjoamaan kirjastonkäytönopetusta sekä satutunteja ainakin yhdellä saamen kielellä.

Inarin kirjastoissa hyvän elämän toiminnallisena tavoitteena on tarjota laadukkaita ja saavutettavat palvelut koko kunnan alueella. Asiakkaita ja sidosryhmiä ohjataan kirjaston, tietolähteiden ja verkkopalveluiden käytössä. Käyttäjiä autetaan löytämään mielenkiintoisia sisältöjä kirjaston monipuolisista kokoelmista ja palveluista.

Kirjaston palvelut tuotetaan myös taloudellisesti ja kaikkia osapuolia vastavuoroisesti hyödyttävässä yhteistyössä kunnan sivistystoimen, kunnan koulujen, muiden paikallisten toimijoiden ja Lapin kirjastojen kesken. Kirjastolla on oma, kunnan varhaiskasvatussuunnitelman ja kulttuurikasvatussuunnitelman kanssa yhdenmukainen lukijuuksikasvatussuunnitelma. Lukijuuksikasvatussuunnitelman kautta kirjasto tukee varhaiskasvatuksen ja koulujen toimintaa ja osallistuu koordinoitusti kunnan kulttuurikasvatukseen. Yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa kirjasto tuo elämyksiä arkeen erilaisten kulttuuritapahtumien avulla. Inarin kirjasto osallistuu aktiivisesti Lapin kirjastojen yhteiseen kehittämistoimintaan.

Saavutettavuus ilmenee kirjaston mahdollisuutena tarjota tilojaan oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjastossa on laaja palveluaika, jota täydentää omatoimiaukiolo melkein vuoden jokaisena päivänä. Kirjastoauton avulla lähipalvelua viedään säännöllisesti maantieteellisesti laajan kunnan eri osiin ja palvelee kunnan kaikkia kouluja ja päiväkoteja. Kirjastoauton reittejä ja pysäkkiaikatauluja kehitetään asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Autossa myydään apteekkituotteita ja välitetään reseptilääkkeitä. Vuoden 2027 aikana kirjastoauto toimii myös vaalien äänestyspaikkana.

Kirjasto tuottaa näyttelyitä sekä kirjallisuuteen ja lukemiseen liittyvää toimintaa ja tapahtumia, lukupiirejä ja kirjallisuusiltoja. Kirjasto tuottaa lisäksi pedagogisia satutunteja sekä systemaattista eri-ikäisten kirjavinkkausta ja kirjastonkäytön opetusta. Kirjastossa markkinoidaan lukemisesteisille tarkoitettuja erityispalveluita (Celia). Kirjastonkäytön opetusta annetaan kirjastoautossa inarin-saamen kielellä.

Kirjaston Inari-kokoelmaa ja Tarinoiden Inari -verkkoarkistoa ylläpidetään ja kehitetään paikallisen kulttuuriperinteen säilyttämiseksi. Tarinoiden Inari -sivustoa uudistetaan vuoden 2026-2027 aikana.

Inarin kirjasto liittyi Kansalliskirjaston ylläpitämään kuntien yhteiseen E-kirjastoon vuoden 2025 alussa yhdessä muiden Lapin kirjastojen kanssa. Lapin kirjasto yhdessä E-kirjaston kanssa ylläpitää ja kehittää kirjastojen verkkoaineistoa.

Henkilöstön osaamista kehitetään systemaattisesti sisäisillä ja ulkoisilla koulutuksilla sekä webinaareihin osallistumalla. Kirjasto kehittää toimintaansa kehityshankkeilla ja hakee aktiivisesti hankerahoitusta toiminnan kehittämiseksi.

Inarin kunta täyttää 150 vuotta vuonna 2026. Inarin kirjasto tulee omalta osaltaan olemaan mukana juhluvuoden järjestelyissä ja tapahtumien tuottajana.

Hankkeet

Vuosien 2026-2027 aikana Inarin kirjasto hallinnoi Lukutaito haltuun kirjastoissa -hanketta. Hanke on valtakunnallinen ja saanut rahoituksen Lupa- ja valvontaviraston kirjastoille suunnatuista avustuksista. Yhteistyökumppaneina ovat Kemin, Raahen, Vaasan, Hämeenlinnan, Joensuun, Jyväskylän, Mikkelin sekä Kouvolan kirjastot. Kyseessä on strateginen hanke ja se keskittyy aikuisten lukutaidon kehittämiseen. Inarin kirjasto tulee jatkossakin hakemaan hankeavustuksia, mikäli rahoituksista löytyy Inarin kirjastolle sopivia vaihtoehtoja. Hankkeiden avulla on mahdollisuus kehittää ja suunnata resursseja tarpeellisiin kohteisiin.

Henkilöstö

Kirjaston vakinainen henkilöstö on kirjastotoimenjohtaja, kaksi kirjastonhoitajaa, kolme kirjastovirkailijaa ja kirjastoautonkuljettaja-virkailija; yhteensä seitsemän henkilötyövuotta. Kirjastossa työskenteleviä määräaikaista hanketyöntekijöitä ei lasketa mukaan vakinaiseen henkilöstöön.

Inarin kirjastossa ei työskentele kirjastopedagogia, mutta sellaiselle olisi tarvetta. Samoin kirjastoauton kuljettaja-virkailijalle tarvittaisiin sijaistuksiin varahenkilö muutaman vuoden sisään. Toivottavasti kirjastolle olisi mahdollista saada lisäresursseja kirjastopedagogi, jolla olisi myös kirjastoautonkuljettamiseen soveltuva koulutus ja taito.

Kirjasto ottaa mahdollisuuksien mukaan harjoittelijoita, koululaisia TET-jaksoille, kuntouttavan työtoiminnan tarjokkaita sekä nuoria kunnan kesätyöohjelman kautta.

Henkilöstön osaamista kehitetään säännöllisen täydennyskoulutuksen avulla.

Arviointi ja sisäiset tavoitteet

Kirjaston toimintaa ja kehittämistä tarkastelukaudella ohjaa periaate, että olemme asiakasta varten. Lukemisen ja lukutaidon edistäminen on läpäisevä näkökulma asiakkaille suunnatussa toiminnassa. Kirjastolla on riittävä, hyvinvoiva ja osaava henkilökunta, jolla on mahdollisuus erikoistua. Nämä tavoitteet on määritelty henkilökunnan yhdessä laatimassa tavoitteissa vuosille 2025-2027, ja ne pohjautuvat kirjastolakiin, Inarin kuntastrategiaan sekä Lapin kirjaston strategiaan.

Kirjaston kokoelmia ja palveluita sekä tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti sekä omana työnä että osallistumalla LVV:n ja Lapin kirjaston järjestämiin yhteisiin asiakaskyselyihin ja muihin evaluointeihin.

Tavoitteet:

Saamelaisuus – Saamen kielten vahvistaminen ja kulttuurin edistämisen tukeminen

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Saamenkielisten palvelujen vahvistaminen	Ylläpitää ja edistää saamenkielistä kirjallisuutta kaikilla kolmella saamen kielellä. Tarjotaan kirjastokäytön opetusta ja pedagogisia satutunteja saameksi.	Saamenkielinen kokoelma Saamen kielellä pidetyt pedagogiset satutunnit

Hyvä elämä – Sosiaalisesti kestävä kasvu

Toiminnallinen tavoite	Toimenpide	Mittari
Toimivat palvelut	Kirjastojen monipuoliset, laadukkaat ja saavutettavat palvelut: Tilat ja välineet työskentelyyn, oppimiseen, harrastamiseen, tapahtumiin, kansalaistoimintaan. Laadukas ja opastava asiakaspalvelu sekä toimiva omatoimiaika.	Toimivat laitteet ja välineet, tilojen käyttömahdollisuus, omatoimiaika
	Tarinoiden Inarin sivustoa kehitetään ja uudistetaan käyttäjäystävällisemmäksi	Uudistetut sivut

	Kuntalaiset saavat kirjastopalveluita Ivalon ja Inarin kirkonkylän lisäksi myös kirjastoautossa.	Kirjastoauton pysäkkien määrä
Hyvinvoivat lapset ja nuoret	Lapset, nuoret ja nuoret aikuiset osaavat käyttää kirjastoa ja lukevat myös vapaa-ajalla. Lukutaidon valmiuksien tukeminen yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa	Lukijuuskasvatussuunnitelman mukaisten toimintojen toteutus Kirjastonkäytönopetusten lukumäärä koululaisille ja opiskelijoille